

ABD VE “İLİMLİ İSLAM”

Aydınlık Dergisi, 19 Ağustos 2007

Yıldırım Koç

Genel seçimlerden sonra bazı ABD yetkililerinin yaptıkları açıklamalarla, Türkiye’de “ılımlı İslam”ı hakim kılma çabalarında önemli başarı kazanıldığı bir kez daha ortaya çıktı.

ABD’nin önde gelen düşünce üretme merkezlerinden RAND Corporation, ABD Hava Kuvvetleri için 2007 Ağustos’unda yeni bir rapor yayımladı: **Yeni Bir İşbölümü, Irak’ın Ötesinde Amerika’nın Güvenlik Sorunlarıyla Başetme**¹. Bu raporda, ABD’nin karşı karşıya bulunduğu sorunlar inceleniyor ve değerlendiriliyor. Yazarlar, Soğuk Savaş’tan sonra, Soğuk Savaş sonrası dönemin yaşandığını; günümüzde ise Soğuk Savaş Sonrası Sonrasından söz etmek gerektiğini belirterek, ABD’nin çıkarları açısından bu dönemde üç temel sorun kaynağı sıralıyorlar.

ABD’nin çıkarları açısından tehdit oluşturan birinci etmen, “terörist ve isyancı gruplar.” İkincisi, Kuzey Kore ve İran gibi, nükleer silah edinme kararlılığında gözüken devletler. Üçüncüsü ise, “Asya’daki askeri rekabet” başlığı altında Çin Halk Cumhuriyeti.

Yazarlar, “terörist ve isyancı gruplar” tarafından öldürme aracı olarak kullanılabilen araçların (güçlü patlayıcılardan biyolojik ve kimyasal silahlara ve hatta nükleer silahlara kadar uzanan bir dizi araç) küçük gruplara binlerce kişiyi öldürme gücü sağladığına değiniyorlar. Daha sonra da, “İslamiyetin militanca yorumu”nu yeni şiddet araçlarında kullanan El Kaide ve bağlantılı diğer grupların önemli bir tehdit oluşturduğuna değiniyorlar.

Radikal İslamcı gruplar ABD için gerçekten bir tehdit oluşturuyor mu? Yoksa 11 Eylül, Afganistan’a saldırarak ve işgal ederek, Büyük Ortadoğu Projesi’nde önemli bir mevzi elde edilebilmesi için CIA veya MOSSAD tarafından tezgahlanan bir oyun muydu? Usame bin Ladin’i ve onun gibi binlercesini CIA yetiştirmede mi?

ABD, 11 Eylül saldırısından yararlanarak ve bu saldırıyı gerekçe olarak kullanarak Afganistan’a saldırdı. Ancak, ABD’nin “radikal İslam” diye bir sorunu da var.

İslamcı örgütler, Rus İhtilali’nden sonra 1918-1920 döneminde komünistlerle işbirliği yaptı. Bu işbirliği özellikle Endonezya’da başarılı oldu. Ancak, 1921 yılında bu politika değişti ve ittifak dağıldı. Daha sonra ise İslamcı örgütlerin genel çizgisi, anti-komünist cephede ittifak ve işbirliğiydi.

Bu ittifakta ilk gedik, 1979 yılında İran’da şii radikal İslamcıların işbaşına gelmesiyle açıldı. Ancak, bu gelişimin diğer mezheplerden radikal İslamcılar üzerindeki etkisi sınırlı kaldı. İslamcılar, 1979 yılı sonunda Afganistan’ı işgal eden Sovyetler Birliği’ne karşı ABD desteğiyle savaşmayı tercih ettiler.

Afganistan deneyimi, radikal İslamcı hareketler açısından yeni bir dönemin başlangıcı oldu. 1982-1992 döneminde Ortadoğu, Kuzey ve Doğu Afrika, Orta Asya ve Uzak Doğu’daki 43 ülkeden yaklaşık 35 bin radikal İslamcı, Afganistan’da Sovyetler Birliği’ne karşı savaştı. Pakistan’daki medreselerde eğitim gören yabancılarla birlikte bu sayı 100 bini aştı. Böylece, farklı ülkelerden 100 binin üzerindeki radikal İslamcı birbiriyle tanıştı, birlikte eğitimden geçti, birlikte savaştı. Bu deneyim Bosna’da ve Çeçenistan’da da farklı boyut ve biçimlerde sürdü. Radikal İslamcılar çağdaş teknolojiyi kullanarak birbirleriyle internet üzerinde haberleştiler. Bu ilişkiler, merkezi bir yapıya bağlı hiyerarşik ve birbiriyle sürekli bağlantıya dayalı örgüt

¹ Hoehn, A.R. ve diğerleri, **A New Division of Labor, Meeting America’s Security Challenges Beyond Iraq**, Rand Project Air Force, 2007.

yapılarını da değiştirdi. Belirli bir eylem için bir araya gelen ve doğrudan örgütsel ilişkileri bu eylemle sınırlı kalan yapılanmalar ortaya çıktı. Bu ise, geleneksel örgütlerle uğraşmaya alışmış güvenlik güçleri için önemli sorunlar yarattı.

ABD'nin İsrail'e verdiği destek, ABD politikalarının sonucunda ortaya çıkan yoksulluk, anti-demokratik sistemler ve bazen katliamlar, İslamcı hareketlerin ABD'ye karşı olan tavrının değişmesinde etkili oldu. 1982 yılında Güney Lübnan'ı işgal eden İsrail'in Sabra ve Şatilla kamplarında gerçekleştirdiği katliam, bu tavır değişikliğinde önemli rol oynadı. 1980'li yıllarda ABD'nin dış temsilciliklerine yönelik saldırılar ABD'ye önemli kayıplara mal olmaya başladı. Sovyetler Birliği'nin yıkılışı radikal İslamcı gruplarla ABD arasındaki ittifakı da gereksiz kıldı.

Radikal İslamcı gruplar, 1993 yılında ABD'de Dünya Ticaret Merkezi'nin garajında patlattıkları bombayla, ABD'ye ABD'de savaş açtılar. Aralarında Usame bin Ladin'in de bulunduğu bazı kişilerin 1998 yılı Şubat ayında yayınladıkları fetvada, "sivil yada asker, Amerikalıların ve müttefiklerinin öldürülmesinin her Müslüman'ın bireysel görevi" olduğu belirtildi. Bu açılardan bakıldığında, 11 Eylül 2001 saldırısı gerçekten önemlidir.

Radikal İslamcı gruplar, çok basit saldırı araçlarıyla ve (bir ABD'li yetkilinin belirttiğine göre) bir tankın maliyetinden daha düşük bir masrafla, ABD'de üç önemli hedefe saldırdılar ve 1941 yılında Pearl Harbour'da ABD donanmasına saldıran Japonların yol açtığı insan kaybindan daha fazla sayıda insanın ölümüne yol açtılar. İkiz kuleler, emperyalist Amerika'nın ekonomik tahakküm ve sömürsünün, Pentagon ise askeri saldırganlığının simgesi idi. Beyaz Saray'a (siyasi merkeze) yönelen dördüncü uçak ise bir biçimde düşürüldü.

ABD emperyalistleri ABD tarihinde ülke dışında 250 dolayında askeri operasyon gerçekleştirdiler. Ancak ABD kendi topraklarında savaş yaşamadı. Sıradan bir Amerikalı için, ABD sınırlarının içi "güvenli bölge"dir. Radikal İslamcıların ABD'de 1993 ve 11 Eylül 2001 saldırıları bu inancı yıktı.

ABD'nin, stratejik hedeflerine ulaşmak için "radikal İslam" gerekçesini kullanırken, "radikal İslam"dan çekindiğini de göz ardı etmemek gerekir.